

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

สภาพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและการตลาดผลิตภัณฑ์ไหมของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่
State Sericulture and silk products of the farmer market , Chiang Mai.

บัวแก้ว โกมลนาค (Bua Kaew Komlnark)* บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keow –Vane) **

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (Benjamath Uprasert) ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม 2) สภาพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และการตลาดไหม 3) ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และการตลาดไหม และ 4) ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมในการพัฒนาการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ในจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานี้มีจำนวน 123 ราย จากประชากรเกษตรกรผู้เลี้ยงไหมในจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด 306 ราย มีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย อายุเฉลี่ย 50.09 ปี จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แรงงานในครัวเรือนส่วนใหญ่มี 2 คน เฉลี่ยเป็นชาย 1 คน และหญิง 1 คน เกษตรกรทั้งหมดปลูกหม่อนพันธุ์บุรีรัมย์ 60 นอกเขตพื้นที่ชลประทานบนพื้นที่เฉลี่ย 4.45 ไร่ และเลี้ยงไหมเป็นอาชีพเสริมโดยส่วนใหญ่เลือกเลี้ยงไหมพันธุ์ดอกบัว การปลูกหม่อนและเลี้ยงไหมสร้างรายได้เฉลี่ย 9,691.06 บาทต่อปี ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากไหมคือ รังไหม จำหน่ายได้ราคาเฉลี่ย 189.61 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนใหญ่จำหน่ายให้ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติเชียงใหม่ เส้นไหมจำหน่ายได้ราคาเฉลี่ย 1,202.08 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนใหญ่จำหน่ายให้สวนจิตรลดา และผ้าไหมจำหน่ายได้ราคาเฉลี่ย 785.71 บาทต่อชิ้น ส่วนใหญ่จำหน่ายภายในชุมชนและงานบุญ เกษตรกรส่วนมากได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งที่เป็นสื่อมวลชนน้อย และจากแหล่งที่เป็นสื่ออื่นๆ โดยเฉลี่ยน้อยที่สุด เกษตรกรทั้งหมดเคยเข้าร่วมประชุมฝึกอบรม และเห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมน้อย แต่เห็นสิ่งที่ได้รับจากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและเห็นปัญหาและอุปสรรคในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมอยู่ในระดับปานกลาง เกษตรกรยังมีข้อเสนอแนะซึ่งแบ่งออกเป็นด้านๆ ได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ กายภาพ ชีวภาพ และปัจจัยอื่นๆ อีกด้วย

คำสำคัญ การปลูกหม่อน การเลี้ยงไหม ตลาดผลิตภัณฑ์ไหม จังหวัดเชียงใหม่

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช e-mail a_net.2008@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน ส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช e-mail bumpen.keo@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ ส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช e-mail mailto:agashben@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The purposes of this research were to study 1) socio-economic fundamental situation of mulberry planting and silkworm raising farmers 2) situation of mulberry planting, silkworm raising and silk products marketing 3) problems and recommendations for mulberry planting, silkworm raising and silk products marketing of farmers in Chiangmai Province.

The studied samples in this research were 123 farmers out of the total 306 silkworm raising farmers in Chiangmai Province. Data was collected by interview form and analyzed by statistics i.e. frequency, percentage, mean and standard deviation with computer programs.

From the research results, it was concluded that most of the farmers were female with the average age at 50.09 years. They completed Prathom 4. Most of their household labor was 2 persons, averagely 1 man and 1 women. All of the farmers planted mulberry, Buriram 60 variety, outside the irrigation area, on the average area 4.45 rai and raised silkworm as their extra job. They mostly raised silk, Dokbua variety, planting mulberry and silkworm raising generated their average income for 9,691.06 baht/year. A product derived from silk was cocoon. The average price was 189.61 baht/kg, mostly sold out to Chiangmai Chalermphrakiat Mulberry and Silk Center. The average price of silk thread was 1,202.08 baht/kg and mostly sold out to Chitralada Palace. The average price of silk cloth was 785.71 baht/piece and mostly sold out in community or in religious events. Most farmers received news and information from individual media at low level while from other source of media was averagely at the lowest level. All of them used to attend training and realized benefit to be gained at low level. On the contrary, their awareness of what to receive from planting mulberry and silkworm raising and problems in planting mulberry and silkworm raising were at medium level. Apart from this, their recommendations were made on several aspects i.e. social, economics, physical, biological and other factors.

Keywords: Mulberry Planting, Silkworm Raising, Silk Products Marketing, Chiangmai Province